

JĘZYK POLSKI
SZKOŁA PODSTAWOWA

ETAP SZKOLNY

2018/2019

MODEL ODPOWIEDZI

Zadanie 1. (0-4)

W podanym zdaniu określ części mowy i części zdania.

Bardzo pilny kolega Basi pożyczył wczoraj zeszyt do biologii.

wyraz	bardzo	pilny	kolega	Basi	pożyczył	wczoraj	zeszyt	do	biologii
część mowy	przysł.	przym.	rzecz.	rzecz.	czasow.	przysł.	rzecz.	przymek	rzecz.
część zdania	okol.	przyd.	podm.	przyd.	orzecz.	okol.	dopeł.	przydawka	

Przyznajemy: 2 pkt za wszystkie poprawnie określone części mowy

lub 1 pkt za 8 poprawnie określonych części mowy

oraz

2 pkt za wszystkie poprawnie określone części zdania

lub 1 pkt za 7 poprawnie określonych części zdania

Uwaga! Jeśli uczeń napisze np. podmiot gramatyczny, okolicznik czasu, to całość musi być poprawna. W innym przypadku nie przyznajemy punktu.

Zadanie 2. (0-2)

Podaj przykład zdania pojedynczego:

A. oznajmującego: np. Wczoraj dostałam piątkę z biologii.

B. nierozwiniętego: np. Hania rysuje.

C. rozwiniętego (rozwinięta tylko grupa podmiotu):
np. Przyjeżdża moja ukochana babcia.

D. rozwiniętego (rozwinięta tylko grupa orzeczenia): np. Wybieram się do kina
na ciekawy film.

Przyznajemy: 2 pkt za wszystkie poprawnie ułożone zdania

1 pkt za trzy poprawnie ułożone zdania.

Zadanie 3. (0-1)

W podanym zdaniu podkreśl wszystkie nieodmienne części mowy.

Czekając na pociąg, mocno zmarzłem i zastanawiałem się, ileż dałbym za gorącą herbatę.

Przyznajemy: 1 pkt za podkreślenie wszystkich nieodmiennych części mowy

Uwaga! Jeżeli uczeń podkreśli choć jedną odmienną część mowy, otrzymuje 0 pkt.

Zadanie 4 (0-2)

Zamień, jeśli to możliwe, formy strony czynnej na stronę bierną. Odpowiednio przekształć podane zdania. Jeśli nie jest to możliwe, w miejsce kropek wstaw kreskę.

a) ----

b) ----

c) Miski były przeze mnie regularnie napełniane karmą.

d) Moje starania były czasami pogardzane przez zwierzęta.

e) ----

Przyznajemy: 2 pkt za poprawne wykonanie całego zadania

1 pkt za poprawne zrealizowanie 4 przykładów.

Zadanie 5. (0-2)

Zastąp słownictwo potoczne wyrazami pochodzącymi z polszczyzny ogólnej.

Ludziska, mamy wakacje! Nareszcie **laba na całego!** Będzie **fajowo**, bo **dzyńdynek** z budy wyłączony. Nawet Malinowska, **zyleta od matmy**, **wyrzeźbiła niezłą mówkę końcową**. Można zapomnieć o **lufach**, nie trzeba **dziobać**. Wreszcie **człowiek z piętnastką na karku** czuje się **free na maksa**.

np. Koleżanki/koledzy, mamy wakacje! Nareszcie **dużo wolnego (czasu)/nie trzeba nic robić**. Będzie **miło**, bo **szkolny dzwonek wyłączony/nie zadzwoni**. Nawet pani Malinowska, **wymagająca/surowa nauczycielka matematyki**, **przygotowała ciekawą mowę na zakończenie roku**. Można zapomnieć o **jedynkach**, nie trzeba **się uczyć**. Wreszcie **nastolatek/piętnastolatek** czuje się **naprawdę wolny**.

Za zastąpienie wszystkich wyrazów ze słownictwa potocznego wyrazami pochodzącymi z polszczyzny ogólnej - 2 pkt, za zastąpienie minimum 8 – 1pkt.

Zadanie 6. (0-1)

Zaznacz odpowiedź zawierającą poprawne związki frazeologiczne.

a) nie zasypywać gruszek w popiele; kto biegnie, nie grzeszy;

b) nie zasypywać gruszek w popiele; kto czyta, ten grzeszy;

c) nie zasypiać gruszek w popielniku; kto czyta, ten grzeszy;

d) nie zasypiać gruszek w popiele; kto śpi, nie grzeszy.

Przyznajemy 1 pkt za poprawne wskazanie.

Zadanie 7. (0-3)

Połącz w pary związek frazeologiczny i odpowiadające mu jedno wyjaśnienie.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
E	H	D	G	A	F

Przyznajemy: 3 pkt za 6 poprawnych wskazań

2 pkt za 5 poprawnych wskazań

1 pkt za 4 poprawne wskazania.

Zadanie 8. (0-2)

Do podanych wyrazów dopisz po jednym antonimie:

- a) pochlebstwo - krytyka, obelga, zniewaga, obraza
- b) mędrzec - głupiec
- c) agresywny - spokojny/ łagodny
- d) zgodny - kłótny, niezgodny
- e) łakomczuch – niejadek

Przyznajemy: 2 pkt za 5 poprawnych antonimów
1 pkt za 4 poprawne antonimy.

Zadanie 9. (0-1)

Homonimy zostały podane w punkcie:

- a) kawał, cele, oczko;
- b) album, bańka, blok;
- c) piec, bąk, mucha;
- d) wszystkie odpowiedzi są prawdziwe.**

Przyznajemy punkt za poprawne wskazanie.

Zadanie 10. (0- 1)

Imiesłowy równoważnik zdania znajduje się w wypowiedzeniu:

- a) Zrobiwszy swoje, poszedł do domu.**
- b) Przeczytany fragment zaznaczył zakładką w kształcie sowy.
- c) Ta lubiąca czytanie dziewczynka często odwiedza bibliotekę i spotyka tam sympatycznych ludzi.
- d) w podanych przykładach nie występuje imiesłowy równoważnik zdania.

Przyznajemy punkt za poprawne wskazanie.

Zadanie 11. (0-2)

Podany komunikat przekształć w mowę niezależną. Zachowaj kolejność zdań. Pamiętaj o poprawnym zapisie.

Janek powiedział mi:

- Nie lubię pływać, boję się wody, więc nie wyjeżdżam nad morze.

Przyznajemy: 1pkt za poprawne przekształcenie tekstu z zachowaniem kolejności zdań
i z poprawnym zastosowaniem form wyrazowych oraz
1pkt za poprawny pod względem interpunkcyjnym zapis.

Zadanie 12. (0-3)

Uzupełnij tabelę, wykorzystując wiedzę z mitologii.

Postać	Dziedzina działania	Atrybuty
Atena	patronka sztuki wojennej, bogini mądrości	hełm, włócznia, tarcza, sowa
Hermes	boski posłaniec, bóg kupców i złodziei, podróżnych	kaduceusz, kapelusz ze skrzydłami, buty ze skrzydłami
Nike	bogini zwycięstwa,	wieniec, gałązka oliwna, skrzydła
Hades	bóg świata zmarłych	szyszak, hełm mroku i niewidzialności, owoc granatu, berło, klucze, pies Cerber
Temida	bogini prawa, sprawiedliwości	opaska na oczach, miecz w dłoni, waga

Uwaga! Przyznajemy 1 pkt za poprawne uzupełnienie całego wiersza.

Przyznajemy: 3 pkt za 5 poprawnie uzupełnionych wierszy

2 pkt za 4 poprawnie uzupełnione wiersze

1 pkt za 3 poprawnie uzupełnione wiersze.

Wystarczy podanie jednego atrybutu.

Zadanie 13. (0-2)

Określ prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Afrodyta zrodziła się z piany morskiej.	P	F
Artemida była żona Apollina.	P	F
Hera nie zwracała uwagi na wygłaszane o niej opinie.	P	F
Tanatos złotym nożem odcinał konającemu pukiel włosów.	P	F
Nawet bogowie nie mogli wybawić człowieka od śmierci, jeśli taka była wola bogiń przeznaczenia zwanych Mojrami.	P	F
Tezeusz wydostał się z labiryntu dzięki Ariadnie, która podarowała mu magiczny pas.	P	F
Polifem miał troje oczu i dlatego wszystko widział.	P	F
Deukalion i Pyrra usłyszeli od wyroczni, że mają rzucać za siebie kości matki, czyli święte szczątki swoich zmarłych rodziców.	P	F

Przyznajemy: 2 pkt za 8 poprawnych wskazań

1 pkt za 7 poprawnych wskazań.

Zadanie 14. (0-1)

Ryba, z którą zmagał się Santiago, to

A. merlin.	C. marlin.
B. manolin.	D. marling.

Zadanie 15. (0-2)

Dopasuj podane wyrazy do właściwej definicji. Niektóre wyjaśnienia pozostaną bez pary.

1. salao	A. dawniej worek na napój wykonany ze skóry płaszczki
2. albacore	B. rodzaj napoju o charakterze wzmacniającym
3. ławica	C. drążek sterowy w łodzi
4. harpun	D. najgorsza forma określenia pechowy
5. rumpel	E. tuńczyk biały, długopłetwy, ryba z rodziny makrełowatych
6. więcierz	F. grupa ryb pływająca razem
	G. rodzaj gwizdka, który wabi delfiny
	H. drążek sterowy w łodzi
	I. pułapka na ryby
	J. rodzaj broni, grot osadzony na drzewcu

1-D, 2-E, 3-F, 4-J, 5-H, 6-I

Przyznajemy: 2 pkt za 6 poprawnych wskazań
1 pkt za 5 poprawnych wskazań.

Zadanie 16. (0- 5)

Wyjaśnij własnymi słowami pojęcie inwokacji. Napisz inwokację zbudowaną z dwóch wypowiedzi, która mogłaby poprzedzać utwór Andersena *Dzwony*. Twoja inwokacja nie musi być zapisana wierszem. W swojej wypowiedzi uwzględnij najważniejsze cechy inwokacji.

np. Inwokacja to rozwinięta apostrofa umieszczona na początku utworu, w której poeta zwraca się do muzy, bóstwa lub duchowego patrona z prośbą o inspirację (*Słownik terminów literackich*)

np. Dzwonie, który brzmisz tak czysto i pięknie! Dzwonie spraw, aby moja opowieść była ciekawa i inspirująca.

Przyznajemy: 1 pkt za wyjaśnienie własnymi słowami pojęcia inwokacji
1pkt za zbudowanie inwokacji nawiązującej do tekstu Andersena
2 pkt za nadanie tekstowi kształtu inwokacji: w tym:
rozbudowana apostrofa (1 p.),
prośba o natchnienie (1 p.)
1pkt za zbudowanie inwokacji złożonej z dwóch wypowiedzi.

Zadanie 17. (0- 1)

Kto otrzymał tytuł *najwyższego dzwonnika*?

- Badacz, który odkrył, że dźwięk wydaje sowa ukryta w pniu drzewa.**
- Badacz, który odkrył, że dźwięk wydaje sowa i mały dzwonek.
- Badacz, który odkrył, że dźwięk wydaje sowa ukryta w kościele.
- Nikt z bohaterów nie był tak nazywany.

Przyznajemy punkt za poprawne wskazanie.

Zadanie 18. (0-5)

Napisz notatkę encyklopedyczną do słownika na temat Achillesa, postaci z mitologii greckiej. Zawrzyj sześć informacji na temat bohatera. Zwróć uwagę na poprawność rzeczową oraz poprawność językową i właściwy zapis.

Kryteria oceniania:

TEMAT

2 pkt	Uczeń pisze na temat; podaje 6 poprawnych informacji na temat bohatera; brak błędów rzeczowych.
1 pkt	Uczeń pisze na temat; podaje 5 informacji na temat bohatera, brak błędów rzeczowych.
0 pkt	Uczeń pisze notatkę nie na temat (o innym bohaterze) lub podaje mniej niż 5 informacji o bohaterze wskazanym w poleceniu.

KOMPOZYCJA

1 pkt	Celowy układ graficzny.
0 pkt	Niepoprawna kompozycja notatki.

JĘZYK

1 pkt	Dopuszczalny 1 błąd językowy.
0 pkt	Więcej niż 1 błąd językowy.

ZAPIS

1 pkt	Zapis poprawny. Dopuszcza się 1 błąd ortograficzny i 1 interpunkcyjny.
0 pkt	Więcej niż 1 błąd ortograficzny i 1 interpunkcyjny.

Uwaga! Jeśli uczeń pisze o innym bohaterze, za całą pracę otrzymuje 0 pkt.

Jeżeli uczeń redaguje notatkę o Achillesie, ale otrzyma za realizację tematu 0 pkt, nie przyznajemy punktów za kompozycję, język i zapis.

